

A mennyezetképek legjellegzetesebb darabjainak másolatai azonban itt, a templomban is megtekinthetők.

A Noszvaj határához tartozó, a településtől keletre fekvő Dóc-hegy mellett két sziklán öt darab a kaptárfülkét találhatunk. A Szomolyára vezető úttól nyugatra, a Pipis-hegy oldalán, a Kánya-patak öreg kőhídja feletti sziklafalon további két fülke található.

Noszvajtól északra, a Kánya-patak festői szépségű erdővel, hegyekkel koszorúzott völgyében fekszik Síkfőkút. A környék turisztikai és pihenést szolgáló körülményei az 1930-as években alakultak ki, az egrí turistaegyesület kezdeményezésére. Ebben az időben épült a turistaház is, melyet azóta már többször átépítettek, és ekkor alakították ki a felső tó jelenlegi formáját is. Napjainkban Noszvaj és Síkfőkút összeépült, több száz hétvégi és víkendház, valamint vállalati üdülők várják a pihenni vágyókat. Síkfőkútról a zöld túrajelzést követve az Attila-forráshoz majd a 669 méteres Várhegy tővében fekvő Várkútra juthatunk, mely a Kánya-patak forrásvidékének első és a legmagasabb ponton eredő forrása. A forrás történelme a messzi múltba nyúlik vissza, hiszen a fölötté lévő hegytetőn őskori erődített telep (késő bronzkor – kora vaskor, Kiyatice-kultúra) sáncai láthatók, középkorinak vélt falmaradványokkal.

A település szívében emelkedik az Imány-tető, melyre a református templommal szemközti Bartók Béla utcán elindulva egy könnyű sétával juthatunk fel. A tetőről páratlan kilátás nyílik Noszvajra. Külön kuriózumot jelentett a domb déli oldalában lévő, kőből kirakott hatalmas Nagy-Magyarországot ábrázoló emlékmű.

Farkaskői Barlangok Alkotótelep – Pocem-lyuk

Bükkaljai Kő-út Információs Pont Eger, Fellner-tömbbelső

bukkalja.info.hu

Polgármesteri Hivatal Noszvaj, Kossuth Lajos út 1.
Tel./fax: 36/463-055 • www.noszvaj.hu

Térkép: Cartographia Kft.

1. De La Motte-kastély és parkja	5. Kaptarkő – Pipis-hegy
2. Galassy-kastély és kriptá	6. Síkfőkút
3. Farkaskői Barlangok Alkotótelep (Pocem)	7. Nagy-Magyarországot ábrázoló Millecentenáriumi emlékmű
4. Kaptarkő – Dóc-hegy (Pocem)	

Fotók: Havasi Norbert, Klein Dávid

Készítette a Kaptarkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület a Norvég Civil Támogatási Alap finanszírozásával.

www.kaptarko.hu

Noszvaj

Noszvaj református temploma

Noszvaj Egertől 10 km-re, a Bükk-hegység déli lejtőjén, a Várhegy lábánál, a Kánya-patak völgyében fekszik. A településről az első okleveles említése, 1248-ból származik Nozuey névalakban. 1457-ig az egeri püspökség birtoka volt, ekkor Rozgonyi Péter püspök a karthauziaknak adta, helyette csereképpen Felsőtárkányt és Bükkzsércet kapta meg a szerzetesektől. Eger 1552. évi ostroma során a törökök teljesen

felégették. A török uralom végén 1680 körül egy gazdag egeri török borkereskedő birtoka lett a falu, aki ezért a Noszvaj Ferenc nevet vette fel. 1782-ben báró Vécsey Anna (Almágy Antal özvegye) és második férje, a francia származású császári ezredes, de la Motte márki birtokába került a falu. Az ő nevükhöz fűződik a copfstílusú De la Motte-kastély végső kialakítása. A kastély építését Szepessy Sámuel kezdte meg 1775–79. között, de adósságai miatt az építkezést nem tudta befejezni. Az épület de la Motte gróf 1800-ban bekövetkezett halála után, öröklési jogon Vécsey Anna első házasságából származó öt gyermeke javára szállt, és az Almágy család tulajdonában maradt egészen 1852-ig, amikor Steinhauser István egeri kereskedő megvette. Steinhauser lányának házassága révén a Galassy család birtokába került a kastély. A ma műemléki védettségű épületet 1958–1960 között felújították. A kastélyt 9 hektáros

A De la Motte-kastély

Pincesor Noszvajon

angolpark övezi, amiben ma is élnek különleges fák és diszcserjék, például tiszafa, oszlopos tölgy, liliumfa is.

Noszvaj és Szomolya között található az 1900-ban, késő eklektikus stílusban épült Galassy-kastély, amely 1953-ban ugyan leégett, de 1959-ben üdülő céljából újjáépítették. Az út túloldalán, az épülettől keletre lévő domb oldalában áll a Galassy-kripta. A tufába vájt kápolna két oldalában sírkamrákat alakítottak ki.

A település az egeri történelmi borvidék szerves része. A noszvaji határt az Egeri Borvidék egyik legjobb termőterületének tartják. A falu két híres pincészettel büszkélkedhet: a Thummerer család birtokában lévő több mint 100 évvel ezelőtti 2000 m²-es, egykori uradalmi pincerendszerrel, melyet további 2200 m²-es pincerendszerrel bővítettek ki 2004-ben. A másik a műemléki védelem alatt álló Almágy grófi család, 1790-ben pince és magtár céljából épült gazdasági épülete. A falu lakosságának birtokában szintén sok gazdasági célra hasznosított pincéje volt, illetve van. Ezek a pincék a falu különböző részein helyezkednek el. A módosabb gazdáké a Szomolyai út elején két sorban, míg a szegényebbeké a nagyimányi domb nyugati és déli oldalában voltak.

A falu délkeleti részén helyezkednek el a tufába vájt barlanglakások. A domb közvetlen környezetében található térséget nevezték az elmúlt évszázadokban Farkas-kő-dűlőnek. Újabb keletű huszadik századi neve Pocem (Pocem-lyuk). Ma a barlanglakások – kevés kivétellel – már lakatlanok, nagy részében pedig a Farkaskői Barlangok Alkotótelep működik. A Pocem barlanglakásos részen egy kaptárfülke is található.

A helyi népi építkezés emlékeit őrzi több műemléki oltalom alatt álló lakóház is a településen: Alkotmány utca 10., Kos-

Részlet a Pocem-lyukból

suth Lajos utca 78., Deák Ferenc utca 20. és a Deák Ferenc út 40. sz. alatt álló Gazdaház (Tájház), amely helytörténeti kiállításnak ad otthont. Az épület mind külsőségében, mind belső berendezésében hű képet ad az 1800-as évek végének lakásviszonyáról, a benne lakók életéről, valamint azokról a maguk készítette használati tárgyairól, amelyek az adott kor emberének rátermettségét, ügyességét bizonyítják. A Gazdaház és udvara ad otthont a településen megrendezendő programok nagy részének. Ezen alkalmakkor a tájház két kemencéjében tájjellegű finomságok készülnek, és az augusztus végi Szilva-nap alkalmával itt mutatják be a szilvalekvárfőzés csinját-binját is.

Írásos emlékek szerint a településen már 1248-ban állt egy kis román stílusú templom, amely a XVI. század második felében reformátussá vált. 1596-tól már önálló református egyház működött itt. A hajdani Árpád-kori templomot 1928-ban bővítés miatt lebontották és új, szélesebb és hosszabb templom épült a helyére a régi elemek felhasználásával (az új református templom műemléki védettségű). A régi templom festett, 1734-ből való, művészettörténeti ritkaságnak számító fakazettás mennyezete Egerben, a Dobó István Vármúzeum Gótikus Palotájában tekinthető meg.

Régi prészház bejárata

Gazdaház homlokzata...

és a konyhabelső